

Глосар

појмова и имена

поменутих у Новом завету

- Аарон** Мојсијев брат и први израелски (прво)свештеник. Само његови потомци су касније били свештеници и првосвештеници. (2.Мојсијева 4,14–5.Мојсијева 10,6)
- Авељ** Други син Адама и Еве, кога је убио његов старији брат Каин када се наљутио на њега због тога што је Бог прихватио Авељеву жртву, а његову није. (1.Мојсијева 4)
- Авраам** (првобитно Аврам) Родоначелник израелског народа. Њему је Бог обећао да ће његовим потомцима дати земљу Ханаан и да ће преко њега благословити све народе. (1.Мојсијева 11,26–25,11)
- Адам** Први човек кога је Бог створио, али је био непослушан Богу и у свет увео грех и смрт, па га је Бог истерао из Еденског врта заједно са његовом женом Евом. (1.Мојсијева 1,26–5,4)
- алилуја** Узвик на хебрејском језику који значи: »Хвалите Господа«.
- амин** Хебрејска реч која значи: »Заиста«, »Уистину«, или »Нека буде тако«, а којом се исказивало слагање са оним што је речено.
- Ареопаг** Брдо у Атини на ком се састајало веће архоната, то јест највиших атинских званичника, и одлучивало у споровима. (Дела апостолска 17,19)
- Артемидга** У грчкој митологији, богиња месеца, лова и шума, заштитница младића и девојака.
- Њен храм у Ефесу сматра се једним од седам светских чуда античког доба. (Дела апостолска 19,24–35)
- Бездан** Место где су засуђени демони (Лука 8,31), синоним за хебрејски Шеол, то јест царство мртвих (Римљанима 10,7), и боравиште демона пре него што ће, по другом доласку Исуса Христа, бити бачени у језеро горућег сумпора, које ће им бити ново боравиште. (Откривење 19,20 и 20,10)
- Ваал** Ханаански бог кише, грома и плодности. Дословно: »господар«.
- Валаам** Месопотамски гаталац кога је унајмио моавски краљ Валак да прокуне израелски народ, који је управо освајао Ханаан. (4.Мојсијева 22,5–24,25; 2.Петрова 2,15–16; Откривење 2,14)
- Валак** Моавски краљ који је хтео да нападне и уништи израелски народ, који је управо освајао Ханаан, па је у ту сврху позвао и месопотамског гатаоца Валаама, да овај прокуне Израелце. (4.Мојсијева 22,2–24,25; Откривење 2,14)
- Веелзевул** (Веелзевув) У Новом завету је то једно од имена господара демона, то јест ђавола, Сатане.
- Госпог** У грчком тексту Новог завета користи се овај назив за Бога и Исуса Христа, следећи праксу Јевреја који су говорили грчким језиком и служили се грчким

преводом Старог завета, Септуагинтом (LXX), у ком он замењује Божије име Јахве.

губа, губав, губавац Реч »губа« односи се на било коју заразну кожну болест, а не само на губу, а тако и »губав« и »губавац« на оболелог од такве болести, а не само од губе.

Давид Други израелски цар (XI–X век п.н.е.) и, према родословима из еванђеља по Матеју и Луки, Исусов предак (Матеј 1,1 и 17; Лука 3,31). Јевреји Исусовог времена и пре њега веровали су да ће цар, месија, који ће ослободити Израел римске власти бити Давидов потомак (син). Отуда се и Исус назива Сином Давидовим. Анђео који је Марији најавио Исусово рођење рекао је да ће Исус сести на Давидов престо (Лука 1,32). Давид је написао и многе псалме, а градио је и музичке инструменте. (Рута 4,22; 1.Самуило 16,11–1.Летописи 29,29)

динар Римски новац, denarius. Један динар је имао вредност једне наднице.

Ева Жена првог човека, Адама, коју је, према 1.Мојсијевој 2,21–22, Бог начинио од Адамовог ребра. Њу је змија наговорила да једе плод који је Бог забранио да се једе, а дала је и Адаму да га једе, па су тако обоје згрешили и били истерани из Еденског врта. (1.Мојсијева 2,21–4,25)

еванђеље Радосна вест о томе да је Бог учинио могућним да људима буду опроштени греси и да с њим живе до века.

евнух Мушкарац који је кастриран (ушкопљен), па није могао имати нормалне полне односе. Евнуси су често били важни службеници на царским и краљевским дворovima,

па је овај израз можда коришћен и као титула коју су носили и они који нису били ушкопљени. (Дела апостолска 8,26–39)

епикурејци Следбеници грчког филозофа Епикура (умро 270. године п.н.е.), који је учио да је задовољство урођено и највеће добро у животу. (Дела апостолска 17,18)

Зевс У грчкој митологији, врховни бог, свемогући господар света и отац богова и људи (полубогова). (Дела апостолска 14,12–13)

зилот Зилоти су били јеврејска политичка група која се залагала за подизање устанка против римске власти.

Илија Пророк из времена израелских царева Ахава и Ахазје (IX век п.н.е.), који су у Израел увели слављење Ваала и Веелзевува. Илија их је опомињао да се поново окрену Израеловом Богу, Јахвеу. Није умро, него је био вазнет на небо у огњеним колима. Јевреји су веровали да ће се Илија поново појавити пре доласка Месије. (1.Цареви 17,1–2.Цареви 2,11)

Ирод Име неколико владара из породице која је владала Палестином под Римским Царством од 37. године п.н.е. до 70. године н.е. Најзначајнији од њих био је Ирод Велики, који је обновио Храм у Јерусалиму.

иродовци Политичка странка која се залагала за то да Јудејом влада потомак Ирода Великог, а не римски намесник.

Исав Прворођени син Авраамовог сина Исаака, који је своје право првородства препустио свом млађем брату–близанцу Јакову за чинију чорбе. (1.Мојсијева 25,25–36,43)

- Исаак** Авраамов син, кога му је родила Сара, иако је пре тога била нероткиња, после обећања које је Бог дао Аврааму. (1.Мојсијева 17–35)
- Исус Навин** Мојсијев помоћник и наследник, који је увео Израелце у Ханаан. (2.Мојсијева 17,9–Судије 2,9)
- Јаков** Другорођени син Авраамовог сина Исаака, који је на превару примио очев благослов као наследник, пошто је претходно купио право првородства од свога старијег брата-близанца Исава. Отац дванаест родоначелника израелских племена. После рвања с Божијим анђелом добио име Израел, »онај који се бори са Богом и људима“. (1.Мојсијева 25,26–49,33)
- Јона** Старозаветни пророк који је због тога што је одбио Божији налог да проповеда покајање житељима Ниниве провео три дана у утроби кита. (Јона 1,1–4,11)
- Јосиф** Један од дванаест Јаковљевих синова, кога су браћа из љубоморе продала у Египат, где је он касније постао један од најмоћнијих фараонових службеника. На његов позив су његова браћа са породицама дошла у Египат, где је потом израелски народ провео више од четири стотине година у ропству. (1.Мојсијева 30,22–2.Мојсијева 1,6)
- Каин** Најстарији син Адама и Еве, који је убио свог млађег брата Авела када се наљутио на њега због тога што је Бог прихватио Авелеву жртву, а његову није. (1.Мојсијева 4)
- Ковчег Савеза** Дрвени сандук обложен златом, у коме су се чувале камене плоче на којима је записано Десет заповести. (Јеврејима 9,4)
- Кореј** Вођа побуне против Мојсија и Аарона за време четрдесетогодишњег боравка Израелаца у пустињи. (4.Мојсијева 16)
- Краљица Југа** Вероватно краљица од Сабе, која је превалила више од 1.500 километара да би се лично уверила у велику мудрост цара Соломона. (1.Цареви 10,1–3)
- леваница** Врста жртве која се обавезно приносила када се приносила и нека животиња, а састојала се од изливања одређене количине опојног пића на жртвеник. (Филипланима 2,17)
- левити** Припадници Левијевог племена који су свештеницима помагали у обављању верских обреда.
- Лот** Авраамов братанац који се због своје праведности спасао када је Бог уништио житеље Содоме и Гоморе због њихове велике изопачености. (1.Мојсијева 11,27–19,36)
- мана** Храна коју су Израелци јели током свог четрдесетогодишњег лутања у Синајској пустињи. Била је бела и љупаста, величине зрна коријандера. (2.Мојсијева 16,14–21; 4.Мојсијева 11,7–9)
- Месија** в. Христос.
- Мојсије** Први велики вођа израелског народа. Бог га је на гори Синају (Хореву) позвао да изведе Израелце из ропства у Египту, што је Мојсије и учинио пошто је Бог послао низ пошаста на египатски народ и њиховог краља, фараона. Мојсије је потом на Синају примио од Бога Десет заповести на две камене плоче, а затим и многе законе и друге прописе, обредне и моралне, међу којима и оне везане за Божије боравиште (Шатор састанка), приношење жртава и свештеничку службу. Мојсије се сматра и писцем

првих пет књига Старог завета.
(2.Мојсијева 2,1–5.Мојсијева 34,12)

Молох Један од ханаанских богова, који се у Старом завету помиње и у вези са жртвовањем дече. (2.Цареви 23,10; Јеремија 32,35)

Ноје По Божијем налогу саградио лађу (арку, ковчег) у којој су он и седам чланова његове породице преживели Потоп. (1.Мојсијева 5,29–9,29)

обрезање Одсецање једног дела кожице на мушком полном уду. Обавезно је код Јевреја, пошто представља знак савеза који је Бог склопио с Авраамом, а врши се осмог дана по рођењу детета. (1.Мојсијева 17,10–14)

паљеница Најчешћа врста жртве која се приносила Богу. На жртвенику су потпуно спаљивани сви делови животиње, за разлику од неких других жртава код којих су спаљивани само одређени делови.

Пасха Велики јеврејски празник, који се слави 14. нисана (око 1. априла), и којим се обележава избављење израелског народа из египатског ропства. Затирач (анђео смрти) је побио прворођене синове по египатским кућама, али је прешао преко израелских кућа, пошто су Израелци своје надвратке и довратке премазали јагњетом или јарећом крвљу. Тек тада се фараон смиловао Израелцима и пустио их да оду из његове земље. (2.Мојсијева 12,12–13)

Педесетница Новозаветни назив за јеврејски Празник седмица (хебрејски: Шавуот), или жетве, пошто се овај обележавао педесет дана (седам седмица) после Пасхе. (5.Мојсијева 16,16)

Писма, Писмо Прва реч се у Новом завету збирно односи на свете

јеврејске списе које хришћани зову Стари завет, а друга на појединачне одломке из Старог завета.

Погземље Дословно: Хад (хебрејски: Шеол). Мрачни, подземни свет мртвих који онде чекају Дан суда.

Празник бесквасних хлебова

Јеврејски празник који се светкује седам дана одмах после Пасхе (од 15. до 22. нисана), а којим се такође обележава избављење Израелаца из египатског ропства. У новозаветно време оба празника су се већ била слила у један. Назив му долази отуда што се током те седмице једе хлеб који није замешен с квасцем. (2.Мојсијева 12,14–20)

Празник сеница (хебрејски: Сукот)

Празник који су Израелци славили у јесен, после окончања жетве, у знак сећања на време када су њихови преци, по изласку из Египта, четрдесет година лутали у пустињи, па су Израелци себи правили грубе заклоне, или сенице, и у њима боравили за време празника. (3.Мојсијева 23,34)

првосвештеник Свештеник који је имао највиши положај у јеврејској свештеничкој хијерархији, а у грчком и римском периоду председавао је и Синедрионом, највишим јеврејским судом. Првосвештеници су били потомци Аароновог сина Елеазара. Само је првосвештеник смео да уђе у Светињу над светињама у Храму, односно раније у Шатору састанка, и то само једном годишње, на Дан помирења (хебрејски: Јом Кипур), када су се приносиле жртве за грехе целог народа. (3.Мојсијева 16)

преторијум Двор намесника покрајине у Римском Царству.

прозелити Нејевреји обраћени на јудаизам.

Рахиља Једна од жена Јакова (Израела); родила му синове Венијамина и Јосифа. (1.Мојсијева 29,6–48,7)

Рефан Акадски бог Каиван (Сатурн), чије име је грешком написано као Рефан у старом грчком преводу Старог завета, Септуагинти (LXX), који Стефан наводи у Делима апостолским 7,43. (Амос 5:26)

садукеји Мала јеврејска религијска странка, коју су махом сачињавали свештеници. Садукеји су своје учење заснивали преваходно на првих пет књига Мојсијевих, а нису веровали у васкрсење мртвих и духовни живот.

Сара (првобитно Сараја) Авраамова жена и Исаакова мајка. (1.Мојсијева 11,29–23,19)

синагога Синагоге су биле места на којима су се Јевреји суботом окупљали ради молитве, проучавања Писама и других активности.

Синедрион Или: Веће; највиши јеврејски суд у грчком и римском периоду.

Син човечији Хебрејски израз који значи исто што и човек, али Исус га за себе користи у посебном смислу, на сличан начин као пророк Данило када описује своје виђење Месије. (Данило 7,13–14)

Сион Јевусејско утврђење које је Давид освојио, а налазило се на месту потоњег Јерусалима. Као првобитно језгро око кога се град проширио, Сион је касније постао синоним за Јерусалим.

Содом и Гомора Градови које је Бог уништио огњем са неба због велике

изопачености њихових житеља. (1.Мојсијева 19)

Соломон Давидов син и израелски цар (X век п.н.е.), познат широм тадашњег света по великој мудрости коју му је дао Бог. У време његове владавине Израел је био на врхунцу моћи и славе. Соломон је изградио први Храм за Израеловог Бога у Јерусалиму. (1.Цареви 1,10–11,43)

стоици Следбеници грчког филозофа Зенона из Китије (умро 265. године п.н.е.), који је учио да је стицање врлина важније од свега другог, без обзира на околности. (Дела апостолска 17,18)

Тартар У грчкој митологији место казне за зле људе после смрти.

тетрарх Владар над четвртином краљевства или области.

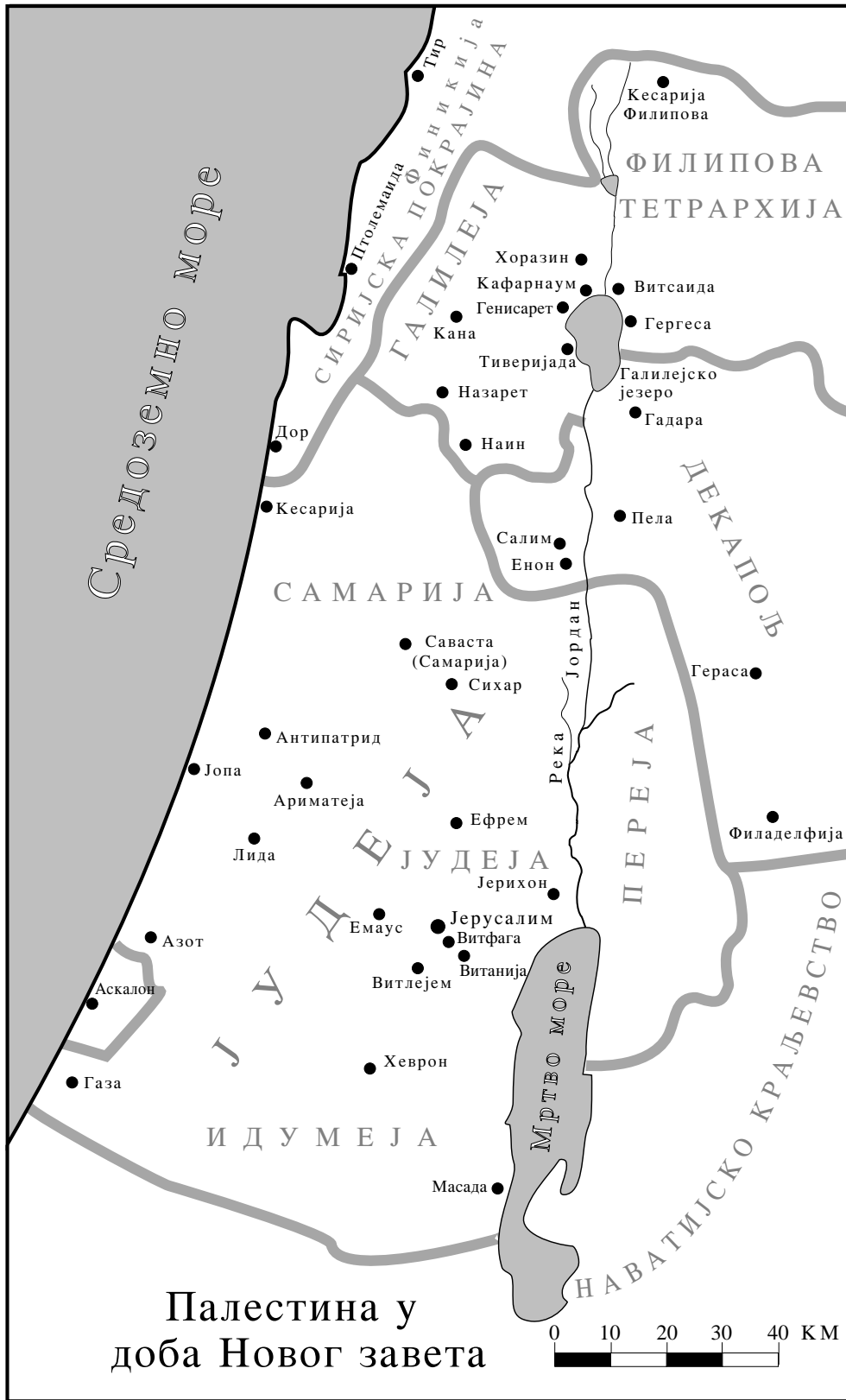
учитељи закона Људи који су тумачили учења из Старог завета, посебно она из првих пет књига.

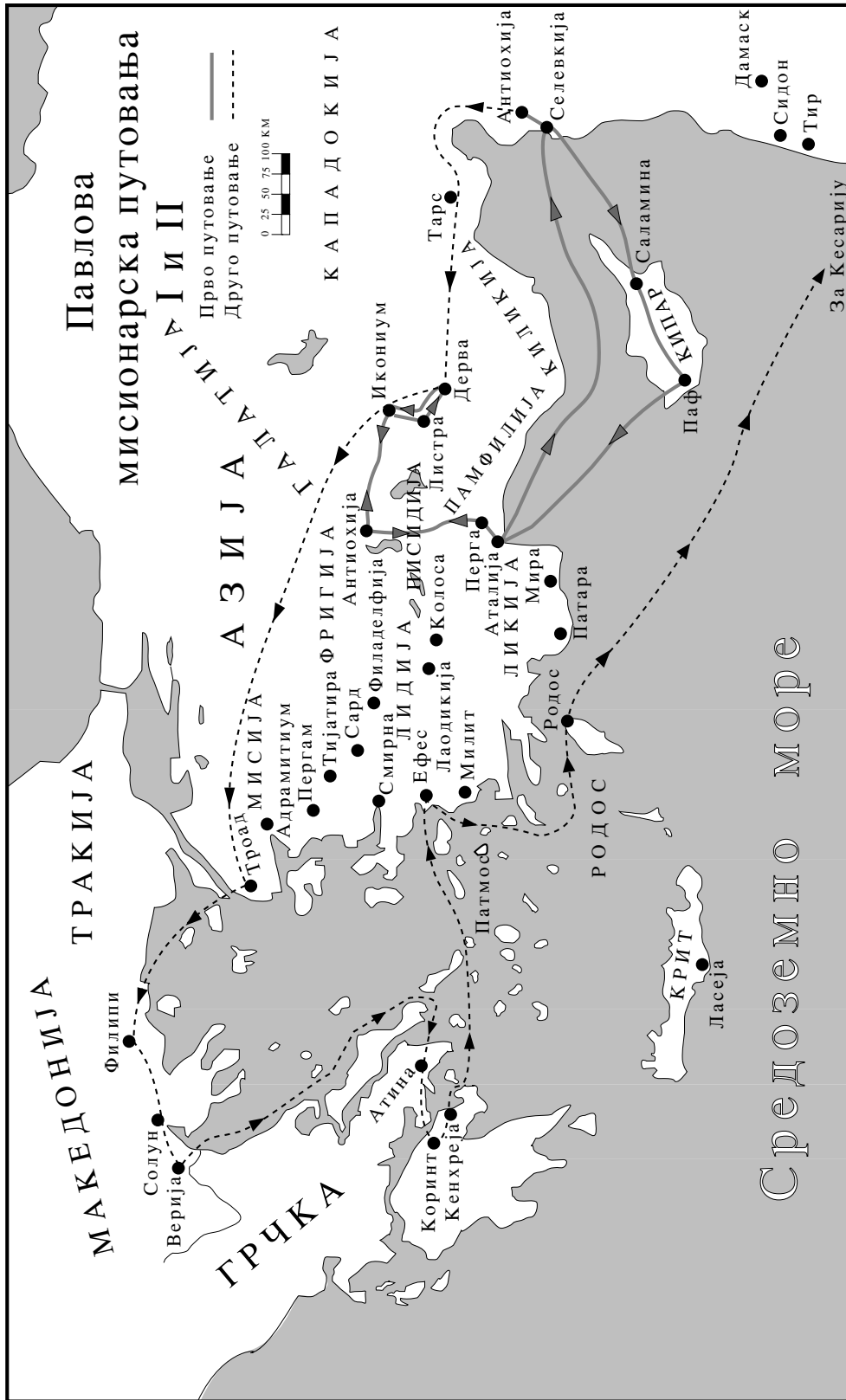
фарисеји Велика религијска странка, која се стриктно држала Мојсијевог закона и каснијих учења и предања.

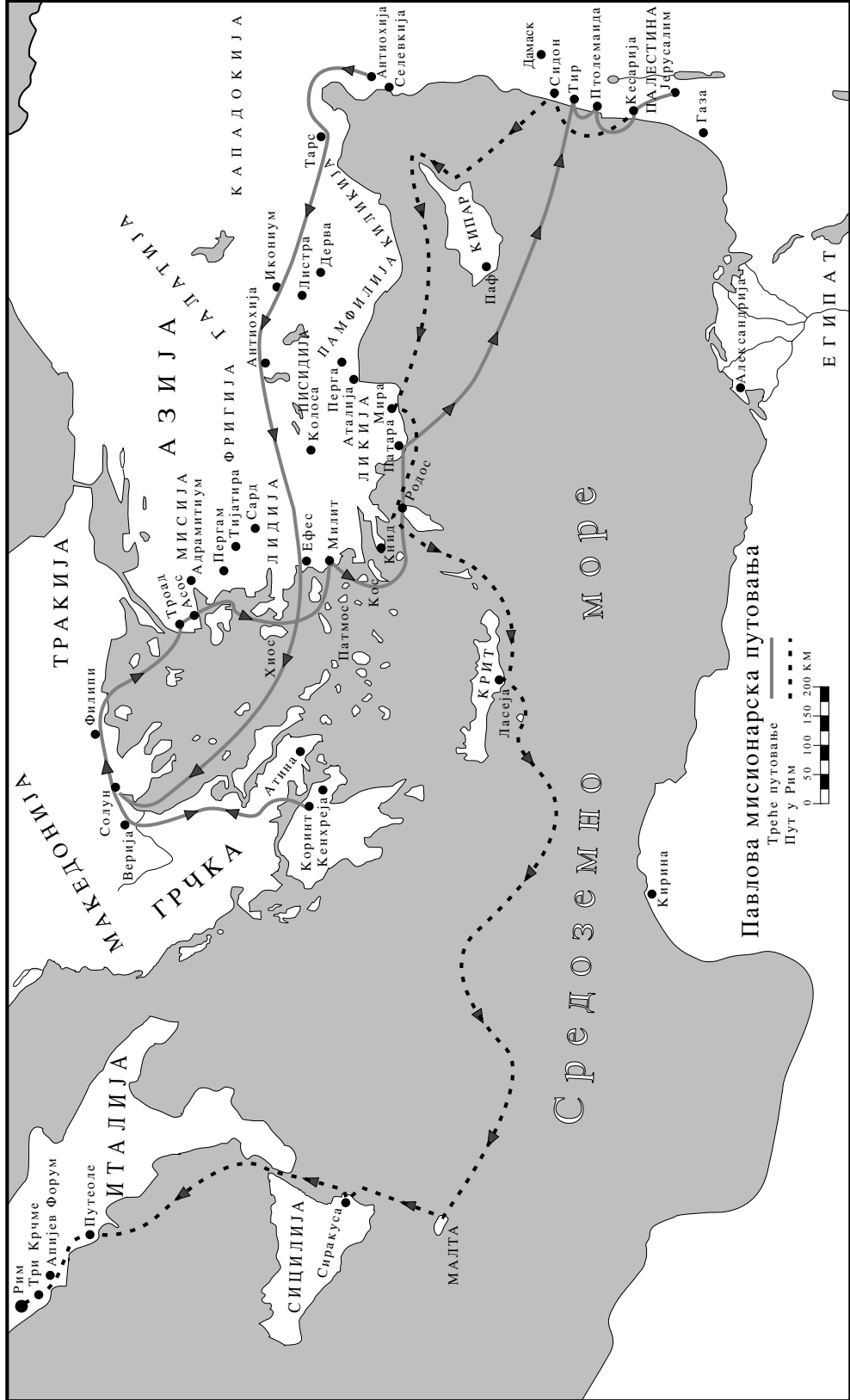
Хермес Грчки бог пастира и стада, путева и трговине, и гласник богова. (Дела апостолска 14,12)

Христос Месија (Помазаник), односно онај кога је Бог изабрао. У старозаветно време израелски цареви су при устоличењу, или пре њега, помазивани маслиновим уљем, што је био знак да су по Божијој вољи. У пренесеном смислу, Помазаник је назив за онога кога је Бог изабрао и поставио да буде Спаситељ и Господ.

цариник Цариници су, у ствари, били порезници који су наплаћивали трошарину и друге пореске дажбине, а не службеници на државној граници.

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center

Last Updated: September 21, 2006

Copyright © 2006 by World Bible Translation Center
All rights reserved.

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online ad space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center
P.O. Box 820648
Fort Worth, Texas 76182, USA
Telephone: 1-817-595-1664
Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE
E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: <http://www.wbtc.org>

Order online – To order a copy of our texts online, go to: <http://www.wbtc.org>

Current license agreement – This license is subject to change without notice. The current license can be found at: <http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm>

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 6.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from: <http://get.adobe.com/reader/>

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html>